

Jelle de Jong, algemeen directeur Wereld Natuur Fonds (WWF-NL)

‘Soms moet de harde waarheid worden gezegd’

‘Ondanks alle alarmerende rapporten van de afgelopen jaren over de achteruitgang van onze natuur laten we als internationale natuurorganisatie altijd zien hoe we het tij kunnen keren. Oplossingsgerichtheid zit nu eenmaal in ons DNA. Maar over het nieuwe regeerakkoord kan ik kort zijn: er zijn niet of nauwelijks lichtpuntjes voor natuur. Dat is confronterend, maar soms moet de harde waarheid worden gezegd. Het nieuwe kabinet negeert eenvoudigweg het belang van biodiversiteit als basis voor onze brede welvaart en een gezonde leefomgeving. Kortetermijnbelang gaat ten koste van een leefbare aarde. Door zo hard in te grijpen op het Landbouwantransitiefonds, het Klimaatfonds en het Nationaal Groeifonds verdwijnen ook de broodnodige investeringen in onze leefomgeving. Zo blijft de druk op biodiversiteit en waterkwaliteit onverminderd hoog. Het is dwalen met de kraan open. Vooruit dan, een kleine positieve noot: het is goed dat politiek Den Haag hernieuwde aandacht heeft voor het programma Ruimte voor de Rivier, hoewel we nog moeten zien of natuur daadwerkelijk als uitgangspunt wordt genomen bij besluiten. Het WWF kijkt ook naar de gevolgen voor natuur buiten onze landsgrenzen. Ik maak me grote zorgen over de kaalslag op ontwikkelingsamenwerking. Door de bezuinigingen zal ook de bescherming van regenwouden en koraalriffen, die zo belangrijk zijn voor het levensonderhoud van lokale gemeenschappen, onder druk komen te staan. Desalniettemin groeit gelukkig wereldwijd een beweging van burgers, bedrijven en overheden die zich inzet voor het behoud van onze ongelooflijk mooie, maar kwetsbare planeet. Als WWF doen we er alles aan om die beweging te ondersteunen en te helpen versnellen. We blijven ons inzetten voor de natuur binnen en buiten Nederland.’

Mirjam Sterk, gedeputeerde voor onder meer Natuur & Landbouw en Transitie Landelijk Gebied in Utrecht

‘Er zijn lichtpuntjes maar het zijn er veel te weinig om het licht te laten schijnen’

‘Er zijn lichtpuntjes maar het zijn er nog veel te weinig om het licht te laten schijnen. Het positieve is dat in het regeerprogramma veel geld wordt vrijgemaakt voor agrarisch natuurbeheer. Biodiversiteit vind je natuurlijk niet alleen in natuurgebieden, maar ook op agrarische grond. Versterking van de agrarische natuur helpt bovendien ook de biodiversiteit in natuurgebieden. Maar inzetten op agrarisch natuurbeheer is bij lange na niet genoeg om in Nederland de natuuropgaven te realiseren. En dat is zorgelijk. Ik maak me vooral zorgen over het wegvallen van het *Nationaal Programma Landelijk Gebied* en het Transitiefonds. Het regeerprogramma zegt niets over wat dat betekent, terwijl de doelen nog overeind staan. Dat is dan wel weer een lichtpunt. Het betekent dat we met elkaar aan de doelen moeten blijven werken. Maar hoe dan? In mijn optiek kun je dit soort ingewikkelde vraagstukken alleen samen met alle partijen aanpakken, zoals wij de afgelopen jaren in Utrecht hebben gedaan. Er is hard gewerkt aan een integrale agenda voor onder meer natuur, landschap, landbouw en milieu. Wij hebben het geluk dat in onze provincie het gebiedsprogramma (*Utrechts Programma Landelijk Gebied*) al af is en zes maatregelenpakketten zijn samengesteld voor no-regret-maatregelen waarmee je gelijk aan de slag kunt. De pakketten zijn nog onder het vorige kabinet positief beoordeeld. De komende tijd krijgen we zo’n 250 miljoen euro om de eerste stappen te zetten. Gelukkig hoeven wij voor de kortetermijnplannen niet te wachten tot er meer duidelijkheid komt uit Den Haag. Maar het zou wel helpen voor de strategie op langere termijn. Voor nu kijken wij naar wat er wel kan en gaan daar de komende tijd mee aan de slag.’

‘Het nieuwe regeerakkoord biedt lichtpuntjes voor natuur’

— Ria Dubbeldam (samenstelling)

Bibian van Rijckevorsel, directeur Landgoed Beukenhorst

‘Er is een nieuw model ontwikkeld: het Boerenlandgoed’

‘Het nieuwe regeerakkoord is een flinke tegenvaller voor onder andere de natuur en met name voor de opgave die we als BV Nederland nog in het verschiep hebben liggen. Het schrappen van de NPLG-bijdrage zorgt hoe dan ook voor een flink aantal stappen terug. De hele sector heeft de afgelopen jaren hard gewerkt om binnen de gebiedsgerichte aanpakken (GGA's) er samen de schouders onder te zetten. In Brabant trachten we dit samen te doen; Brabants Particulier Grondbezit (BPG) en de overige terreinbeheerders organisaties zitten samen met onder andere waterschap, ZLTO, provincie en gemeenten om de tafel met als doel aan de slag te gaan met de transformatie van het landelijk gebied. Op landgoederen vind je vaak al dat landbouw, natuur, water, wonen, recreatie, energie en erfgoed/cultuurhistorie met elkaar verweven zijn. De Federatie Particulier Grondbezit, landelijke federatie van het BPG, heeft op basis van de pijlers van de traditionele landgoederen een nieuw model ontwikkeld, namelijk het Boerenlandgoed. De richting van de transitie die ingezet zou moeten worden, is naar meer grondgebonden en natuurgerichte bedrijven, innovatie en een bredere bedrijfsvoering met ruimte voor bijvoorbeeld recreatie, wonen en natuur. Bij diverse grondeigenaren is er energie om aan de slag te gaan met de transitie, maar die lijken nu van een heel koude kermis thuis te gaan komen. Zorgelijk uiteraard, maar voor nu wil de provincie Brabant zich zo min mogelijk laten afremmen door deze koerswijziging! Laten we hopen dat we dat gedachtengoed kunnen blijven vasthouden.’

Marije Klever, voorzitter van BoerenNatuur

‘Het ANLb is 'plug and play'; we kunnen meteen aan de slag’

Het Nationaal Programma Landelijk Gebied is stopgezet, maar er wordt wél structureel jaarlijks 500 miljoen euro extra beschikbaar gesteld voor agrarisch natuurbeheer. Het mooie is: we hebben een bestaande subsidieregeling voor het agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb) die direct inzetbaar is om dit extra budget goed (efficiënt en effectief) weg te zetten. Het ANLb is daarvoor bij uitstek geschikt vanwege onze werkwijze met veertig agrarische collectieven, die – samen met hun deelnemende boeren – gebiedsgericht maatwerk leveren. Het is namelijk essentieel om rekening te houden met de specifieke opgaven en kenmerken van een gebied én van de boeren in dat gebied. Dat draagt bij aan een groter doelbereik en een betere aansluiting tussen beleid en praktijk. Bovendien is deze werkwijze EU-proof en geborgd: onze collectieven zijn allemaal SNL-gecertificeerd. Oftewel: het ANLb is 'plug and play'. We kunnen meteen aan de slag. Alle boeren kunnen op vrijwillige basis (essentieel voor draagvlak) meedoen, mits er voldoende budget beschikbaar wordt gesteld. De collectieven zorgen in samenwerking met de deelnemers voor het juiste beheer op de juiste plek. Groenblauwe dooradering bijvoorbeeld is overal nuttig; alleen verschilt het type beheer al naar gelang het gebied. Beheer dat specifiek gericht is op bepaalde soorten, zoals weide- en akkervogels, vindt alleen plaats daar waar het kansrijk is. Bovendien kan het ANLb naar behoefte uitgebreid worden met specifieke beheerpakketten, bijvoorbeeld voor focusgebieden (in/rondom Natura 2000, veenweiden, beekdalen). Kortom: het extra budget voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer is een lichtpuntje voor boeren én natuur. Mits er aan bepaalde randvoorwaarden (onder meer meerjarige concurrerende vergoedingen) wordt voldaan, kan het ANLb een volwaardig onderdeel worden van de bedrijfsvoering.’

Teo Wams, directeur natuurbeheer bij Vereniging Natuurmonumenten

‘Dit kortetermijnbeleid schaaft zowel de natuur als de toekomst van Nederland’

‘De maatregelen van het kabinet-Schoof schieten tekort om de natuurambities waar te maken. Waar we juist meer moeten doen om de natuur te herstellen, zien we een verzwakking van de middelen en plannen. Recente data tonen aan dat de stikstofneerslag in onze bossen veel hoger ligt dan gedacht. Tegelijkertijd bevestigen rapporten de snelle achteruitgang van bestuivers en insecten door stikstof, vervuild water en versnippering. Dit is zorgelijk, want bestuivers zijn onmisbaar voor onze voedselzekerheid. Het kabinet erkent dat een gezonde natuur de basis is voor de landbouw, visserij en onze economie. Toch blijven de noodzakelijke investeringen in natuur en platteland uit. Zonder die investeringen dreigen hogere kosten op de lange termijn. Hoewel het kabinet zegt de natuur te willen beschermen, bezuinigt het juist miljarden op de benodigde maatregelen. Dit kortetermijnbeleid schaaft zowel de natuur als de toekomst van Nederland. Investeren in natuurherstel komt niet alleen onder biodiversiteit ten goede, maar ook de economie. Het biedt de mogelijkheid om weer vergunningen te verlenen voor woningbouw en zorgt voor een duurzaam perspectief voor boeren en huizenzoekers. Een langetermijnvisie is essentieel: om te kunnen oogsten, moeten we eerst zaaien. Natuur is de basis van ons bestaan en onze welvaart. Het is tijd om serieuze investeringen te doen in ons platteland en onze leefomgeving, voordat uitstel van deze keuzes ons duur komt te staan.’